

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**INTERVENCIÓ EN DIFICULTATS
D'APRENTATGE I
TRASTORNS DEL
DESENVOLUPAMENT**

Coordinació: CLARÀ GARANGOU, MARC

Any acadèmic 2020-21

Informació general de l'assignatura

Denominació	INTERVENCIÓ EN DIFICULTATS D'APRENTATGE I TRASTORNS DEL DESENVOLUPAMENT		
Codi	102916		
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA		
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter
	Grau en Psicologia (R 2016)	3	OBLIGATÒRIA
Modalitat	Presencial		
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6		
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8	4.2
	Nombre de grups	2	1
Coordinació	CLARÀ GARANGO, MARC		
Departament/s	PSICOLOGIA		
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.		

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CLARÀ GARANGO, MARC	marc.clara@udl.cat	6	
MORA VILARDOSA, MARIA TERESA	mariateresa.mora@udl.cat	1,8	

Objectius acadèmics de l'assignatura

Saber identificar els trastorns del desenvolupament i les dificultats d'aprenentatge en contextos educatius.

Conèixer i saber identificar les necessitats educatives d'aquest alumnat.

Conèixer i dissenyar propostes i estratègies educatives que permetin la inclusió i el desenvolupament d'aquest alumnat, tant en el segon com en el tercer nivell de concreció del currículum.

Treballar col·laborativament amb altres, planificant i autoavaluant aquesta col·laboració tant a nivell de grup com a nivell individual

Competències

Competències bàsiques:

CB1 Posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

CB2 Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

CB4 Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

CB5 Saber desenvolupar les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia

Competències Generals:

CG1 Desenvolupar les habilitats professionals necessàries, adaptar-se a noves situacions i resoldre problemes derivats de la professió de psicòleg. CG2 Desenvolupar la capacitat per treballar en equips multidisciplinaris i col·laborar de manera eficient amb altres professionals.

CG2 Desenvolupar la capacitat per treballar en equips multidisciplinaris i col·laborar de manera eficient amb altres professionals.

CG3 Mostrar habilitats per a les relacions interpersonals.

CG5 Demostrar capacitat crítica per prendre decisions pertinents.

CG6 Reflexionar sobre les pròpies limitacions de manera autocrítica i contemplar la possibilitat de sol·licitar

col·laboracions interdisciplinàries.

CG7 Actuar amb creativitat, cultura d'investigació i de comunicació professional .

CG8 Identificar i avaluar les pròpies competències, habilitats i coneixements d'acord els estàndards de la professió. .

CG9 Reconèixer la diversitat com element estructural de l'ésser humà a la vegada que es reconegui, compregui i respecti la complexitat cultural de la societat actual.

Competències Específiques:

CE1 Identificar i analitzar les característiques i les necessitats de les persones, grups i organitzacions, així com dels contextos rellevants per al servei que es sol·licita.

CE2 Planificar l'avaluació dels programes i/o intervencions psicològiques i seleccionar els indicadors i tècniques adequades.

CE3 Aplicar les tècniques de recollida d'informació i obtenir dades rellevants per a l'avaluació dels programes i/o intervencions psicològiques.

CE4 Analitzar i interpretar els resultats de l'avaluació psicològica.

CE5 Dissenyar i aplicar una estratègia/pla d'intervenció psicològica, en funció dels contextos o serveis sol·licitats.

CE6 Respondre i actuar de forma adequada i professional, considerant les actituds i valors de la professió, així com el seu codi ètic i deontològic en tots i cadascun dels processos d'intervenció.

CE7 Proporcionar informació als usuaris i establir una relació interpersonal adequada, considerant els diferents contextos de relació professional.

CE8 Elaborar informes tècnics, orals i escrits, dels resultats del procés d'avaluació, de la investigació o dels serveis demandats, respectant el compromís ètic que exigeix la difusió de coneixement psicològic.

CE9 Utilitzar les diferents fonts documentals en psicologia, mostrar un domini de les estratègies necessàries per accedir a la informació i valorar la necessitat d'actualització documental.

CE10 Gestionar, analitzar i interpretar dades en els marcs dels coneixements disciplinaris propis dels diferents àmbits de la psicologia.

CE11 Prendre decisions de manera crítica sobre l'elecció, aplicació i interpretació dels resultats derivats dels diferents mètodes d'investigació psicològica.

Competències Transversals:

CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà. CT2 Adquirir un domini significatiu d'una llengua estrangera, especialment de l'anglès.

CT2 Adquirir un dominio significativo de una lengua extranjera, especialmente del inglés

CT3 Adquirir capacitació en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació.

CT5 Adquirir nocions essencials del pensament científic.

CT5 Adquirir nociones esenciales del pensamiento científico.

Continguts fonamentals de l'assignatura

TEMA 1. El paper del psicòleg en els contextos educatius. Conceptes i eixos bàsics de la intervenció educativa.

TEMA 2. Intervenció educativa en TDAH

TEMA 3. Intervenció educativa en trastorns del desenvolupament lingüístic i comunicatiu

TEMA 4. Intervenció educativa en trastorns afectius i socials

TEMA 5. Intervenció educativa en altes capacitats

TEMA 6. Intervenció educativa en trastorns específics de l'aprenentatge: dislèxia i discalculia

TEMA 7. Intervenció educativa en deficiència intel·lectual

TEMA 8. Intervenció educativa en Trastorn de l'espectre autista

Eixos metodològics de l'assignatura

Pel que fa a l'organització de la interacció:

- Classes magistrals amb orientació dialògica (facilitant la participació dels estudiants)
- Treball en petits grups amb suport del professor (en hores lectives i en tutories)
- Treball individual amb suport del professor (en hores lectives i en tutories)

Pel que fa a les activitats d'aprenentatge:

- Estudi i resolució de casos
- Treball amb articles d'investigació recents (incloent articles en anglès)
- Auto-regulació i planificació del propi treball, amb suport del professor
- Treball a partir del suport del Campus Virtual de la UdL

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Setmana	Tema	Forma de treball
1	Presentació assignatura El psicòleg en contextos educatius El procés d'intervenció	Exposició professor + activitat pràctica en petits grups
2-3	Intervenció en dislèxia i discalculia	Exposició professor + activitat pràctica en petits grups
4-5	Intervenció en TEA	Exposició professor + activitat pràctica en petits grups
6-7	Intervenció en Trastorns de Conducta	Exposició professor + activitat pràctica en petits grups
8-9	Intervenció en TDAH	Exposició professor + activitat pràctica en petits grups
10-11	Intervenció en Trastorns del Llenguatge	Exposició professor + activitat pràctica en petits grups
12-13	Intervenció en Altes Capacitats	Exposició professor + activitat pràctica en petits grups

14-15	Intervenció en Deficiència Intel·lectual	Exposició professor + activitat pràctica en petits grups

Sistema d'avaluació

Avaluació continuada

Sistemes d'avaluació	Ponderació mínima	Ponderació màxima
Assistència al 80% de les sessions presencials	Requisit	Requisit
Activitats d'aprenentatge	20%	30%
Evidència escrita sobre casos	30%	40%
Prova escrita de resposta breu	30%	50%

Avaluació única

En cas de no poder complir els requisits d'assistència de l'avaluació única per raons justificades i documentades, és possible acollir-se a la modalitat d'avaluació única. En aquest cas, l'avaluació consistirà en una prova final i el lliurament d'evidències a concretar d'acord amb el professorat. Per acollir-se a aquesta modalitat d'avaluació, cal sol·licitar-ho durant el primer mes de l'assignatura.

Bibliografia i recursos d'informació

Alt, M., Meyers, C., & Ancharski, A. (2012). Using principles of learning to inform language therapy design for children with specific language impairment. *International Journal of Language & Communication Disorders, 47*(5), 487-498, DOI: 10.1111/j.1460-6984.2012.00169.x

American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders. Fifth Edition. DSM-5*. Washington, DC: American Psychiatric Publishing.

Archibald, L. (2017). Working memory and language learning: A review. *Child Language Teaching and Therapy, 33*(1), 5-17, DOI: DOI: 10.1177/0265659016654206

Barkley, R.A. (1997). Behavioral inhibition, sustained attention, and executive functions: Constructing a unifying theory of ADHD. *Psychological Bulletin, 121*, 65-94.

Barkley, R.A. (2001). The executive functions and self-regulation: An evolutionary neuropsychological perspective. *Neuropsychology Review, 11*(1), 1-29.

Barkley, R.A. (2014). Sluggish cognitive tempo (concentration deficit disorder?): Current status, future directions, and a plea to change the name. *Journal of Abnormal Child Psychology, 42*, 117-125, DOI: 10.1007/s10802-013-9824-y

Baron-Cohen, S. (2001). Theory of mind in normal development and autism. *Prisme, 34*, 174-183.

Borovsky, A., Burns, E., Elman, J.L., & Evans, J.L. (2013). Lexical activation during sentence comprehension in adolescents with history of Specific Language Impairment. *Journal of Communication Disorders, 46*, 413-427, DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jcomd>

Butterworth, B., Varma, S., & Laurillard, D. (2011). Dyscalculia: from brain to education. *Science, 332*, 1049-1053,

DOI: 10.1126/science.1201536

Castejón, E., Prieto, A., & Bolea, E. (2014). *Alteracions greus de la conducta en entorns educatius*. Girona: Prisma.

Catalá-López, F., Hutton, B., Núñez-Beltrán, A., Page, M.J., Ridao, M., Macías Saint-Gerons, D., Catalá, M.A., Tabarés-Seisdedos, R., & Moher, D. (2017). The pharmacological and non-pharmacological treatment of attention deficit hyperactivity disorder in children and adolescents: A systematic review with network meta-analyses of randomised trials. *Plos One*, 12(7), 1-31, DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0180355>

Cobb, B., Lehmann, J., Newman-Gonchar, R., & Alwell, M. (2009). Self-determination for students with disabilities. A narrative metasynthesis. *Career Development for Exceptional Individuals*, 32,(2), 108-114, DOI: 10.1177/0885728809336654

Defior, S. (2015). Cómo mejorar la lectura. *Mente y Cerebro*, 70, 16-23.

Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa (2004). *L'ús del llenguatge a l'escola: propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats de comunicació i llenguatge*. Barcelona: Servei de Difusió i Publicacions, Generalitat de Catalunya.

DuCharme, R.W., & Gullotta, T.P. (eds.)(2013). *Asperger syndrome: a guide for professionals and families*. New York: Springer Science and Business Media.

Evans, S.W., Sarno Owens, J., Wymbs, B.T., & Ray, R. (2017). Evidence-based psychosocial treatments for children and adolescents with attention deficit/ hyperactivity disorder. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, DOI: 10.1080/15374416.2017.1390757

Fernandez, E., & Johnson, S.L. (2016). Anger in psychological disorders: Prevalence, presentation, etiology and prognostic implications. *Clinical Psychology Review*, 46, 124-135, DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.cpr.2016.04.012>

Fraire, M.G., & Ollendick, T.H. (2013). Anxiety and oppositional defiant disorder: A transdiagnostic conceptualization. *Clinical Psychology Review*, 33, 229-240, DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.cpr.2012.11.004>

Ghosh, A., Ray, A., & Basu, A. (2017). Oppositional defiant disorder: current insight. *Psychology Research and Behavior Management*, 10, 353-367

Goldstein, S., & Naglieri, J.A. (Ed.)(2013). *Interventions for Autism Spectrum Disorders*. New York: Springer Science and Business Media.

Harris, J.C. (2006). *Intellectual Disability: Understanding Its Development, Causes, Classification, Evaluation, and Treatment*. Oxford: Oxford University Press.

Jacobson J.W., Mulick J.A., Rojahn J. (Eds) (2007). *Handbook of Intellectual and Developmental Disabilities. Issues on Clinical Child Psychology*. Boston, MA: Springer.

Kadosh, R.C., Dowker, A., Heine, A., Kaufmann, L., & Kucian, K. (2013). Interventions for improving numerical abilities: present and future. *Trends in Neuroscience and Education*, 2, 85-93, DOI: 10.1016/j.tine.2013.04.001

Krishnan, S., Watkins, K.E., & Bishop, D.V.M. (2016). Neurobiological basis of language learning difficulties. *Trends in Cognitive Sciences*, 20 (9), 701-714, DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.tics.2016.06.012>

Marchesi, A., Palacios, J., Coll, C., (2017). *Desarrollo psicológico y educación. 3. Respuestas educativas a las dificultades de aprendizaje y del desarrollo*. Madrid: Alianza Editorial.

Montgomery, J.W., Gillam, R.B., & Evans, J.L. (2016). Syntactic versus memory accounts of the sentence comprehension deficits of specific language impairment: Looking back, looking ahead. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 59, 1491–1504, DOI: 10.1044/2016_JSLHR-L-15-0325

Morrisson, A.B., & Chein, J.M. (2011). Does working memory training work? The promise and challenges of enhancing cognition by training working memory. *Psychonomic Bulletin & Review*, 18, 46-60. DOI 10.3758/s13423-010-0034-0

Plucker, J.A., & Callahan, C.M. (2014). Research on giftedness and gifted education: Status of the field and considerations for the future. *Exceptional Children*, 80, 390-406, DOI: 10.1177/0014402914527244

Price, G. R. (2013). Dyscalculia: characteristics, causes, and treatments. *Numeracy*, 6 (1), article 2, DOI: 10.5038/1936-4660.6.1.2

Suarez-Manzano, S., Ruiz-Ariza, A., De La Torre-Cruz, M., & Martínez-López, E.J. (2018). Acute and chronic effect of physical activity on cognition and behaviour in young people with ADHD: A systematic review of intervention studies. *Research in Developmental Disabilities*, 77, 12-23, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2018.03.015>

Tarbox, J., Dixon, D.R., Sturmey, P., Matson, J.L. (2014). *Handbook of early intervention for autism spectrum disorders*. New York: Springer Science and Business Media

Wollams, A.M. (2014). Connectionist neuropsychology: uncovering ultimate causes of acquired dyslexia. *Philosophical Transactions of the Royal Society*, 369, 1-12, DOI: 10.1098/rstb.2012.0398

Worrell, F.C., Subotnki, R.F., Olszewski-Kubilius, P., & Dixon, D.D. (2019). Gifted Students. *Annual Review of Psychology*, 70, 551-576, DOI: <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010418-102846>